

Leterme met een straat voorsprong

Resultaten opinieonderzoek Doorbraak

Subthema: kiesintenties, verwachtingen inzake verschuivingen, populariteit politici

Samenvatting:

Derde opinieonderzoek van Doorbraak (maandblad Vlaamse Volksbeweging)

1. Yves **Leterme** klopt Verhofstadt als populair politicus met een straat voorsprong. In de saldotabel (sympathie/antipathie) heeft Leterme (+22,4%) geen concurrenten meer. Verhofstadt scoort negatief (-3,7%) en eindigt in genoemde tabel tweede na Filip Dewinter.
2. De meeste Vlamingen verwachtten in **april** dat **Vlaams Belang** de **grootste winnaar** zou worden bij verkiezingen (peiling gehouden net voor de moorden in Antwerpen).
3. De Vlaming heeft nog minder **vertrouwen** in de politiek (saldo -36,6%) en in de media (-29,3%) dan in justitie (-22,7%)
4. Voor een absolute meerderheid van Vlamingen is het investeren van (nog?) meer middelen in de **opvang van vreemdelingen** in **geen** geval een **prioriteit**. Integendeel. Die optie scoort veruit het slechtst.

Dat Yves Leterme, eerste man van de Vlaamse regering, de populairste politicus is, is geen groot nieuws. Maar de voorsprong die hij neemt op een sterk verzwakkende Verhofstadt wordt wel bijzonder groot. Dat blijkt uit het derde opinieonderzoek van Doorbraak (april 2006). De partij CD&V/N-VA profiteert mee van die populariteit, maar een meerderheid van de Vlamingen verwachtte dat het Vlaams Belang nog meer zou winnen, indien er op dat moment verkiezingen werden gehouden. De voorsprong op VLD en sp.a wordt groter. Naast Verhofstadt zien ook andere paarse politici (Freya Van den Bossche, Bert Anciaux) hun populariteit verder dalen. (meer info over datum en methodiek van het onderzoek: zie kaderstukje onderaan)

De meeste opiniepeilers werken via telefoonquêtes (de grote kranten), andere via internetpeilingen (de *Stemmenkampioen*), via uitgebreide schriftelijke bevragingen (universiteiten) of straatinterviews (face-to-face van nogal wat marketingonderzoek)

Doorbraak opteerde voor het derde jaar op rij voor een onderzoek via laatstgenoemde techniek.

Welke methode men ook gebruikt, er stellen zich twee problemen. Een deel van de mensen weigert mee te werken en bij de groep die zich wel laat bevragen weigert een deel op sommige vragen te antwoorden (neutraal of geen mening/onbeslist). Met ingewikkelde en vaak niet vrijgegeven correctiemethodes proberen de meeste peilingen dit probleem te ondervangen, wat leidt tot felle discussies tussen onderzoekers.

Wat betreft het aangeven van kiesintenties eindigt de ene methode al dichter bij de werkelijke uitslag dan de andere.

We geven hieronder eerst de resultaten op de eerste vraag: *Indien er vandaag federale verkiezingen zouden zijn, voor welke partij (of kartel) zou je kiezen?* (zie tabel 1)

Tabel 1: peilingen Doorbraak 2005 en 2006; vergelijking kiesintentie met verkiezingen Vlaams Parlement (2004) en daaraan voorafgaande peilingen naar kiesintenties van de kranten.						
voor welke partij (kartel) zou je stemmen	Peiling LLB HLN VTM	Peiling RTBf - Le Soir	Peiling VRT DS	Verkiezingen Vlaams Parlement 2004	Peiling Doorbraak april 2005 n=600	Peiling Doorbraak april 2006 n=616
	(03/04/04)	(13/05/04)	(5/06/04)	13/jun/04		
CD&V/N-VA	26,7	29	31,4	26,09	28,3	28,2
Vlaams Belang	21,7	22,5	19,8	24,15	16	18
Sp.a-Spirit	23,1	23,3	22,3	19,66	21,8	20,6
VLD-Vivant	21,4	17,4	20,3	19,79	22,7	19,2
Groen!	4	6,2	5,9	7,6	10,5	12,8
Andere	0	0	0	2,71	0,6	1,1
Totaal	96,9	98,4	99,7	100	100	100

Uit de vergelijking van de werkelijke uitslagen van verkiezingen en de daaraan voorafgaande peilingen blijkt dat Vlaams Belang steevast sterker scoort dan de onderzoekers vooraf hebben gepeild. Opiniepeilers proberen te corrigeren, maar zonder echt duidelijk te maken hoe ze dat doen.

In 2004 hadden ze de correctietechniek blijkbaar nog niet onder de knie. De drie grote peilingen net voor de verkiezingen van 13 juni onderschatten Vlaams Belang en Groen en overschatten de andere drie partijen. Blijkbaar zijn de onderzoekers van *La Libre Belgique-Het Laatste Nieuws en VTM* en die van *Le Soir* in de correctie-oefening handiger dan TNS, dat peilt voor *De Standaard en VRT*.

Doorbraak wil absoluut geen “voorspeller” zijn en waagt zich liever niet aan zo’n correctie-oefening. We stellen vast dat ca. 20% van de mensen die aan het onderzoek deelnemen, op de vraag naar kiesintenties niét wil antwoorden (de n in de tabel staat voor steekproefgrootte, dwz het aantal mensen dat wél antwoordde op die vraag). In die groep “kan” Vlaams Belang sterker aanwezig zijn, maar we hebben indicaties dat dit niet moet overdreven worden. Een wellicht betere verklaring is dat potentiële kiezers voor die partij minder dan die van traditionele partijen bereid waren om deel te nemen aan de bevraging. Dit is niet meer dan een hypothese.

Is die bevraging zonder zware correcties dan zinloos? Voor ons niet, omdat - bij gelijke methodiek (en zonder correcties) – een vergelijking met eerdere (en latere) identieke peilingen relevante verschuivingen kan aantonen.

Polsslag

Doorbraak vroeg de respondenten al drie jaar op rij welke partij er volgens hen bij de verkiezingen het meest zou vooruitgaan. We vinden dit een interessante vraag, omdat we vermoeden dat de respondenten de politieke polsslag van de samenleving doorgaans erg goed aanvoelen én in hun antwoord weergeven. Bovendien zijn er ook opvallend weinig mensen die op die vraag niét willen antwoorden, omdat ze voorbijgaat aan het bekendmaken van een eigen voorkeur. Slechts 1,9% wil op de tweede vraag ‘*Indien er vandaag federale verkiezingen zouden zijn, welke politiek partij (of kartel) zou volgens jou het meest vooruitgaan*’ liever niet antwoorden..

Tabel 2: indien er vandaag verkiezingen zouden zijn, welke partij of kartel zou volgens jou het meest vooruitgaan?						
Welke partij (of kartel) zou volgens jou het meest vooruitgaan	Opinieonderzoek Doorbraak april 2004 n=844	Verkiezingen Vlaams Parlement 2004 13 juni 2004			Opinieonderzoek Doorbraak april 2005 n=815	Opinieonderzoek Doorbraak april 2006 n=762
		a: uitslag 2004 (%)	b: verschil % versus Vlaamse verkiezingen 1999	c: verschil in % versus federale verkiezingen 2003 (senaat)		
	%	A	b (1999)	c (2003)	%	%
CD&V/N-VA	34,2	26,09	3,98	0,8	31,3	38,5
Vlaams Belang	41,2	24,15	8,36	5,9	35,8	42,4
Sp.a-Spirit	14,9	19,66	4,89	-5,3	13,6	7,2
VLD-Vivant	5	19,79	-3,88	-6,2	9,8	6,2
Groen!	3,7	7,6	-3,85	3,6	5,9	3,5
Anderen	0,9	2,71		-1,1	0,8	0,8
Geen mening	0,1				3,3	1,4

Kort voor de Vlaamse verkiezingen van 13 juni 2004 leerde die vraag ons al dat de meeste Vlamingen goed aanvoelden dat vooral Vlaams Belang de verkiezingen zou winnen (a). Vooruitgang werd ook voor CD&V/N-VA verwacht (maar was erg matig) en voor Sp.a-Spirit (was enkel zo in vergelijking met 1999).

In het jongste opinieonderzoek van Doorbraak van april 2006 – nog eens: net voor de dramatische gebeurtenissen in Antwerpen – verwachtte opnieuw niet minder dan 42% van de ondervraagden dat Vlaams Belang bij verkiezingen op dat moment het meest zou vooruitgaan. Heel veel mensen 38,4% tippen op CD&V/N-VA als grootste winnaar zou zijn. Opmerkelijk hoe weinig mensen winst verwachten voor sp.a-Spirit (7,2%), VLD-Vivant (6,2%) of Groen! (3,5%). De kloof tussen de twee grootste partijen en de rest wordt volgens de Vlaming dus nog groter (vergelijk 2006 met 2005).

Dit “aanvoelen” blijkt bij detailonderzoek overigens te gelden voor alle leeftijdscategorieën, alle opleidingsniveaus en alle beroepsgroepen. Als *politieke thermometer* kan die vraag interessant zijn en voor de interpretatie ervan zijn geen ingewikkelde en riskante correcties nodig.

Verhofstadt geen partij meer voor Leterme

In vijf Vlaamse provincies werd nu voor het derde jaar op rij in april aan een kleine achthonderd Vlamingen gevraagd ‘wie vindt u de sympathiekste’ (eerste en tweede naam) en ‘wie vind je de antipathiekste politicus’ (ook twee namen).

Voor welke politicus heeft de Vlaming de meeste sympathie? En wie is vooral het zwarte schaap? Hierover is geen twijfel mogelijk: Leterme steekt met kop en schouders boven de rest uit. Ook dat is al eerder aangestipt door andere enquêteurs, die een andere methodiek gebruiken.

Het overzicht van de top van de **populairste politici** voor de jongste drie jaar vindt de lezer in tabel 3:

Tabel 3: meest sympathie (Opinieonderzoek Doorbraak cijfers 2004-2005-2006)

	2004 (%)	2004 (plaats)	2005 (%)	2005 (plaats)	2006		t.o.v. 2004	t.o.v. 2005
Stevaert	15,2	1	9,3	3	5,1	4	-10,1	-4,2
Jean-Luc Dehaene	9,4	2	3,8	7	2,5	8	-6,9	-1,3
Guy Verhofstadt	9,1	3	14,8	1	6,3	2	-2,7	-8,5
Filip Dewinter	4,6	4	4,3	6	4,3	6	-0,3	0
Bert Anciaux	4,5	5	3,3	8	1,3	13	-3,2	-2
Freya Van den Bossche	4	6	5,4	4	4,3	6	0,3	-1,1
Yves Leterme	2,8	7	11,2	2	18,9	1	16,2	7,7
Frank Vandenbroucke	2,7	8	4,7	5	5,8	3	0,3	1,1
Johan vande Lanotte	2,4	9	3,2	9	2	10	-0,4	-1,2
Jean-Marie Dedecker	2	10	2,7	10	5,1	4	3,1	4,4

In 2004 (net voor de regionale en Europese verkiezingen) was Steve Stevaert de populairste, het jaar nadien was Verhofstadt duidelijk Numero Uno. Dit jaar is Leterme de onbetwistbare nummer één, Verhofstadt scoort opvallend zwak.

Sympathie van de bevolking is een aanduiding voor politiek succes. Maar het omgekeerde is ook waar. Tabel 4 geeft aan welke politici de Vlamingen het **minst sympathiek** vinden.

Tabel 4: minst sympathie (Opinieonderzoek Doorbraak cijfers 2004-2005-2006)

	2004 (%)	2004 (plaats)	2005 (%)	2005 (plaats)	2006		t.o.v. 2004	t.o.v. 2005
Filip Dewinter	23,6	1	31,5	1	27,2	1	-3,6	4,3
Steve Stevaert	11,6	2	4	4	2,1	7	9,5	1,9
Guy Verhofstadt	7,5	3	5,9	3	8,9	2	-1,4	-3
Bert Anciaux	6,4	4	6,9	2	4,5	4	1,9	2,4
Karel De Gucht	3,4	5	3,4	5	3,3	6	0,1	0,1
Jean-Marie Dedecker	1,8	9	2,6	6	5,5	3	-3,7	-2,9
Freya Van den Bossche	0,8	14	1,2	13	4,1	5	-3,3	-2,9
Patrick Dewael	0,8	16	0,5	24	2	8	-1,2	-1,5
Mieke Vogels	0,5	21	1,1	15	2	8	-1,5	-0,9
Yves Leterme	0,4	26	2,6	6	1,7	10	-1,3	0,9

Het in de tabel 3 en 4 geschetste beeld (positief en negatief) wordt nog verscherpt wanneer we rekening houden met de **tweede naam** die de ondervraagden mochten opgeven en als we het **saldo** maken van de positieve en negatieve scores.

Tabel 5: sympathie antipathie voor politici (Opinieonderzoek Doorbraak 2006, 2 namen)

Gerangschikt volgens saldo		saldo meest - minste	
Steekproefgrootte n=762		Aantal	%
POSTITIEF		762	100%
1	Leterme Yves	171	22,40%
2	Vandenbroucke Frank	50	6,60%
3	Stevaert Steve	31	4,10%
4	Dehaene Jean-Luc	26	3,40%

5	Van den Bossche Freya	19	2,50%
6	Bourgeois Geert	17	2,20%
7	Vande lanotte Johan	13	1,70%
8	Vervotte Inge	13	1,70%
9	De Croo Herman	12	1,60%
10	Van Quickenborne Vincent	10	1,30%
11	De Wever Bart	8	1,00%
	NEGATIEF		
11	Dewael Patrick	-8	-1,00%
10	Somers Bart	-8	-1,00%
9	Coveliers Hugo	-10	-1,30%
8	Vandermeersch Anke	-11	-1,40%
7	De Gucht Karel	-20	-2,60%
6	De Crem Pieter	-22	-2,90%
5	Vanhecke Frank	-23	-3,00%
4	Annemans Gerolf	-26	-3,40%
3	Verhofstadt Guy	-28	-3,70%
2	Anciaux Bert	-36	-4,70%
1	De Winter Filip	-194	-25,50%

Enkele voorzichtige conclusies

1. Leterme slaagt erin om duidelijk afstand te nemen van zijn politieke concurrenten. Zijn populariteit stijgt snel. De partij doet het goed, wellicht omwille van Leterme, maar naast de minister-president ligt binnen de CD&V een woestijn. De jongste jaren is Inge Vervotte de enige nieuwkomer in beeld. Pieter De Crem werd een bekende, maar te weinig een beminde Vlaming. N-VA bezorgt Leterme en zijn partij met Bourgeois en De Wever een paar flinke schildknepen.
2. De VLD verzwakt samen met de tanende populariteit van Verhofstadt. Dedecker is erg controversieel en binnen dié partij wellicht niet het stemmenkanon van de toekomst. Het "ijskonijn" De Gucht en een kwakkelende Dewael kunnen het kiezerspubliek niet echt charmeren. Voor een verdeelde VLD lijkt Verhofstadt geen waarborg voor de toekomst. Maar hebben de liberalen een alternatief? In de rechtstreekse confrontatie met Leterme maakt Verhofstadt in Vlaanderen geen schijn van kans. Vermoedelijk wordt dat een groter probleem voor de Vlaamse minister-president (federaal gaan of niet?) dan voor Verhofstadt. Als zijn partij hem in federale richting duwt, verliest het Vlaamse niveau. En verliest ook Vlaanderen aan kracht. N-VA zou dit best goed in de gaten houden.
3. De drie peilingen van *Doorbraak* toonden mathematisch perfect aan hoe de populariteit van Steve Stevaert, maar ook van tweedelijners als Bert Anciaux en Freya Van den Bossche terugvalt. Frank Vandenbroucke boekt in stilte terreinwinst. Vande Lanotte mag baas zijn in Oostende, als partijvoorzitter heeft hij nog veel werk voor de boeg. Welke weg kiest de sp.a tussen de pragmatische sociaal-democratie en het linkse socialisme?
4. Vlaams Belang mag landelijk misschien nog wel hopen op vooruitgang (dat verwacht blijkbaar "de man in de straat"), maar blijft gekluisterd aan de controversiële schaduw van Filip Dewinter. De twee andere toppers van de partij, Frank Vanhecke en Gerolf Annemans, zitten in de schaduw van hun Antwerpse kopman. De partij kan hopen dat veel "zwijgers" - de vrij grote groep die weigert te antwoorden op de kiesintenties (ca 20%) of geen voorkeur of afkeur voor individuele politici wenst uit te spreken (ca 25%) - in het stemhokje in haar voordeel het verschil zullen maken.

Wat het effect zal zijn van de commotie rond de recente golf van zinloos geweld is niet duidelijk. Snelle internetpeilingen van o.a. VTM en de duizenden mails op internetfora (veel minder in de subjectief geselecteerde lezersrubrieken) tonen aan dat er een kloof gaapt tussen de stem van media en politici en die van het volk.

Vertrouwen

De mening van de Vlaming – enkele niet communautaire thema's

Met haar derde opinieonderzoek probeert ook *Doorbraak* vooral te voelen in welke richting er een verschuiving is van standpunten over communautaire thema's. Meningsverschillen tussen Vlamingen en Walen vertragen en belemmeren een behoorlijk bestuur. De uitgebreide resultaten daarvan vindt de lezer in het *volgende nummer* van Doorbraak. Hieronder volgt een samenvatting van de antwoorden op enkele vragen die buiten het specifiek communautaire terrein vallen.

Moeten de werkgevers verplicht worden een minimum aantal **vreemdelingen** (allochtonen) tewerk te stellen? Neen, vindt de helft van de respondenten (49,2%), ja vindt een kwart (25,9%) (neutraal 20,1%, geen mening 4,9%)

Dat men in vergelijking met vorig jaar minder **belastingen** zou betalen gelooft 32% niet, 25,5% wel (neutraal 15,5% en geen mening 27%)

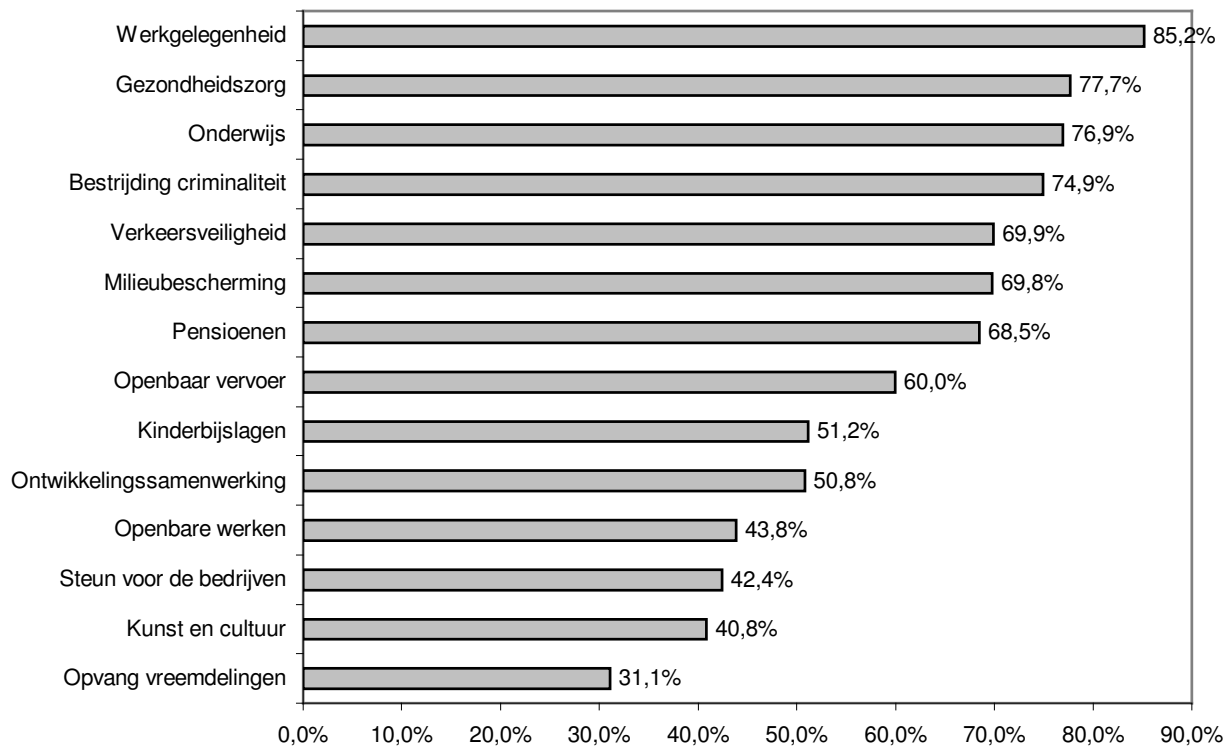
Er zijn meer tegenstanders (37%) dan voorstanders (31,2%) van het **cordon** sanitaire. (neutraal 19,7%, geen mening 12,1%)

De meeste mensen zijn voorstander van een uitbreiding van de *macht* van de **Europese Unie** (45,3%), een minderheid (23,8%) is tegen (neutraal 24,8%, geen mening 6,2%).

Een meerderheid vindt ook dat de **EU** verder territoriaal mag **uitbreiden** (44,9%), terwijl een derde (31,2%) van de Vlamingen dat geen goed idee vindt (neutraal 18,4%, geen mening 5,5%). Maar voor **Turkije** liggen de zaken wel anders. Het aantal tegenstanders van de toetreding van Turkije is opvallend toegenomen (40,9% + 7,4%), het aantal voorstanders gedaald (31,4% -7%) (neutraal 20,2 -1,8%, geen mening 7,5%).

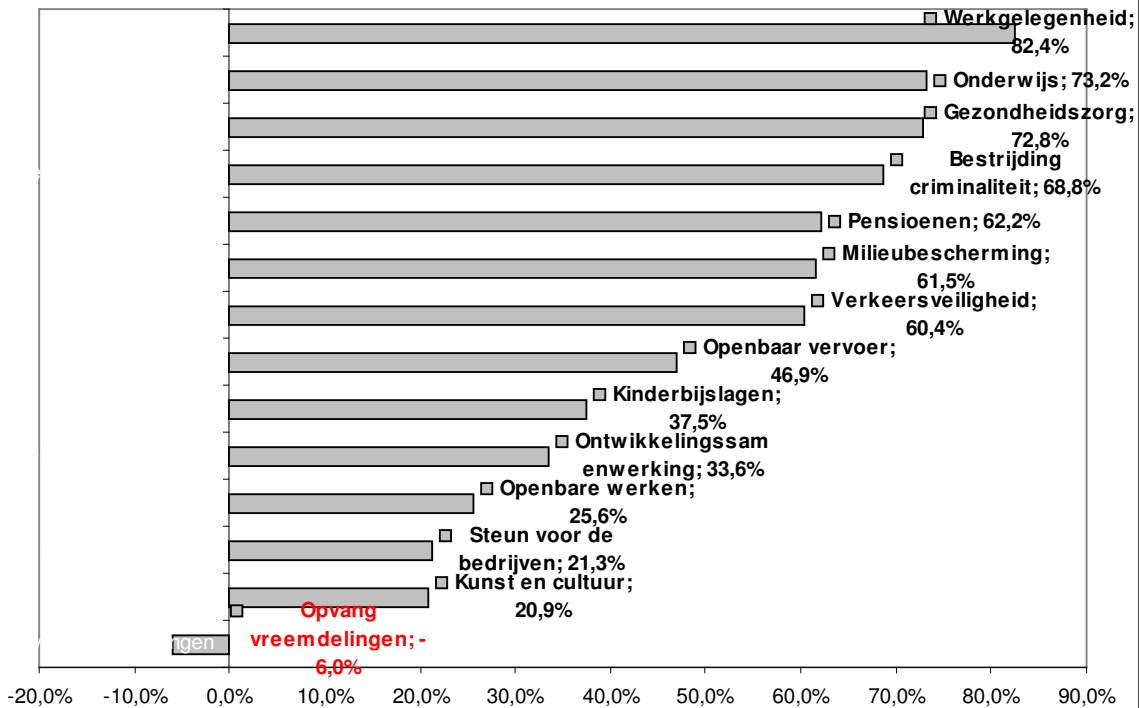
Het antwoord op de vraag waaraan de overheid meer geld zou moeten besteden vindt de lezer in onderstaande grafieken.

De overheid moet meer geld uitgeven voor ... (n=762)
AKKOORD

Grafiek

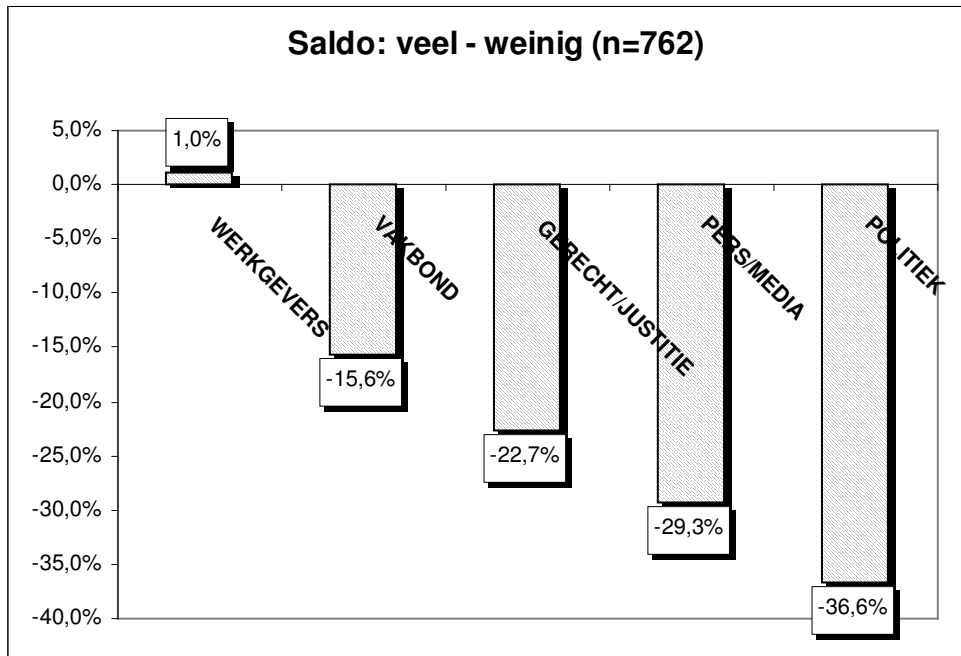
De overheid moet meer geld uitgeven voor ... (n=762)
SALDO: AKKOORD - NIET AKKOORD

Grafiek 2

De lezer kan uit de tabellen afleiden wat de doorsnee-Vlaming prioritair vindt inzake besteding van overheidsgeld. Toch wel opmerkelijk is dat slechts één besteding in het rood gaat: een absolute meerderheid van de Vlamingen is gekant tegen (nog) meer investering van financiële middelen in de opvang van vreemdelingen.

Tot slot peilde Doorbraak ook naar het vertrouwen van de Vlamingen in een aantal maatschappelijke spelers (zie grafiek 3; opties waren veel, min of meer, weinig vertrouwen). In dit nummer beperkten we ons tot het verrassend negatieve saldo tussen veel en weinig.

Grafiek 3

Jan Van de Castele

Doorbraak Opinieonderzoek 2006

Van 27 maart tot 26 april werden 762 enquêtes uitgevoerd. De enquêtes werden *face-to-face* afgenomen door studenten marketing van de Hogeschool West-Vlaanderen, departement Simon Stevin Brugge, onder begeleiding van **Luc Lefebvre**, lector bedrijfsmanagement. De respondenten waren toevallige passanten of aanwezigen op diverse locaties in de volgende plaatsen: Antwerpen, Brugge, Diest, Gent, Hasselt, Ieper, Leuven, Machelen, Nieuwpoort, Oudenaarde en Tienen.

Het opinieonderzoek peilde vooral naar de standpunten van de Vlamingen over **communautaire onderwerpen**. Die resultaten verschijnen in eind juni in het julinummer van Doorbraak.

Het onderzoek met alle tabellen en kruistabellen is vanaf 25 juni te raadplegen op de webstek www.doorbraak.org (opinie-onderzoek).

Meer info: janvdc@pandora.be en luc.lefebvre@howest.be